

Dne 17. září r. 1922, navštívil Želany
Brook pan prezident osvoboditel T. G.
Masaryk. Na své cestě ze Semil, přijel
pan prezident do Želanského Brodu, ve
13 hodin 50 minut, osobním vlakem k
němuž, byl připojen jeho salonní vůz.
Nádraží bylo přeplněno obecnostem, ze ži-
vého okolí. Byli tam také občané z
Radčic. Pan prezident vystoupil z vha-
ků, jehož vítal starosta Želanského Bro-
du, pan Josef Lihán. Potom hrál
pan prezident se svoji družinou podél
súčasných spolků, korporací, školní
mládeže. Zastavil se u skupiny družiček,
z jejich středu vystoupila žákyně I. třídy
míst. školy Lud. Devová, proslovila sr-
dečné uvítání jménem školní mládeže a
podala mu květy, za což poděkoval.
Potom zase nastoupil do vlaku a odjel
směrem k Turnovu.

Pan prezident
T. G. Masaryk
v Žel. Brodu.

Elektrisace obcí byla provedena v to:
V roce 1923: Kamenice Horní, ~~Želany~~
V roce 1924: Radčice, Lnšov, Plavý,
Hornatice, Bohdalovice.
V roce 1925: Smrčí, Dlouhé, Jilové, Bzí,
Vlhošť, Děpě, Bratřkov,
Olšovice, Skuhrov, Huntuřov,
Mukařov, Lišný, Loučnice.
V roce 1926: Hrnčí Horka, Spilov, Pěchov.
V roce 1927: Vráb, Proseč, Koberovy.
V roce 1928: Zahou, Pipice, Jirkov, Střed-
ná, Loučky, Bobov, Želč, Lišný II.

Elektrisace
obcí.

Přímýsl.

práce.

obchod.

V době světové války, přelétly se po do-
mích z koválek a různých barev ze smek-
ce sáčky pro kapesníky a punčičky t.zv.
"bombardory" a různé koválkové věci,
s kterými chodili někteří zdejší občané
také i ženy po celých lechách, Moravě
i na Slovensku, tyto věci prodávali a
vyměňovali je za potraviny a tak se
živil. Prodával se jeden takový sáček
čili "bombardor", v roce 1919 za Kč. 15-20.
V této době obchod koválkový a vůbec
skelný značně pživil a od ledna do
května byl v nejlepším rozkvětu. V této
době broušily se kováčky na drátech t.zv.
tříkrátky. Platilo se v Jablonci n. N. za
jeden tisíc tříkrátků Kč. 25 až 32. Za
jeden kg dvoukrátků čili pumplováních Kč. 25.

Skelné

kováčky
tříkrátky
dvoukrátky

lenn skl.
rafik.

Dělnické
ceny.

Předválečné
zásoby.

Sklo bylo v této době drahé a byla po
něm velká poptávka. Na příklad pan
Bachtík v Jesením, skelní hutě, prodával
jeden kg. slabých rafik, nebo tyčinek za
Kč. 50 až 80. V této době začal stavě-
ti skelnou hutě Petr Hopal z Vlastiborě,
v Unichově Zbraslavi.

Broušení platilo se od jednoho tisíce od
broušení Kč. 2.50 až 3 koruny, od pump-
lování od 100 kg. Kč. 200, od sekání
za 100 kg. 150 korun, od navleku Kč. 10
až 15 za 1 kilogram. Náskokem zvýšení

cen koválek a velké poptávky po nich,
zbohatli někteří faktori velice rychle, zvláště,
kteří měli větší předválečné zásoby na skla-
dě a pak je draho prodali.

Roku 1921, počítalo se na Žilnobrebsku na 17 milionů.

V roce 1922 - 1923 nastal úpadek v průmyslu sklářském a ceny korálek poklesly tak, že někteří faktori výrobu značně omezili a nebo na čas přerušili. Úpadek odbytu a rychlé klesání cen korálek způsobilo to, že v roce 1922 počala stoupati na ceně čsl. koruna a měla cenu toho času za 100 Kč., deset švýcarských franků a za čtyři měsíce prodáji za 100 československých korun až 18 švýcarských franků. Následkem toho se naše zboží v Americe, v Indii a vůbec v cizích zemích značně zdrazilo a již se zima tak nekupovala a nebo jen levně. Stoupání čsl. koruny mělo vliv na všechny průmysl a obchod vůbec, všude to bylo pocítováno. Od této doby ceny korálek stále klesají, práce ubývá a broušené tříkrátky se přestaly vyrábět, poněvadž pro nich byla stále menší poptávka a vyrábějí se jen dvoukrátky, čili pumplovane, z různých barev a volstini a různé umělé chemicky zbarvené.

Klesání cen
a odbytu.

Stoupání
československých
peněz.

Práce ubývá.

Broušení korálek, tříkrátek, na prátý, v letech 1920 - 1923 v Radčicích byli:

František Václavík čp. 27, Frant. Václavík čp. 45,

Endolf Lillman v čis. 2, Jaroslav Ryzdval čp. 21,

Petr Linný čp. 34, Stanislav Linný čp. 75,

Bohuslav Balatka v houšti, Bohuslav Balatka, Hoblíček Jos. st. 21.

čp. 55, Václav Pavlata čp. 10, Matuša Frant. 73 Novotný Rudolf čp. 20.

Krokyš Frant čp. 58, Vrchovský Jos. čp. 15,

Broušení.

Živnostníci v Radčicích po
válce, v letech 1919 - 20 - 21.

Výrobci - faktori
skl. korálek
1919 - 20 - 21.

Václav Vaclavů, výroba sklených korálek,
v čísle p. 10. prodějí v čísle p. 9.

František Šimůnek, výroba skl. korálek,
čp. 51.

František Vít, výroba skl. korálek, čp. 29.

Václav Šnajer, výroba skl. korálek, čp. 7.

Josef Dobias, výroba skl. korálek, čp. 3.

Hostince
Tabák.

Anna Pavlatová, čp. 24, Hostince, čas-
tější obchod s potravinami, prodává tabák.

Josef Pavlata, čp. 9, Hostince u „Jeřku“
taneční sál. Prodějí hostince od něho
koupiš Václav Vaclavů.

Nový
hostince.

František Koldys, čp. 58, nový Hostince.
Před válkou byly zde jen dva hostince.

Smíšený
obchod

Josef Dobias, čp. 3, obchod smíšený a
prodává tabák. Později, prodává tabák
od něho přebírá Marie Vítová, vdova po
legionáři, od ní prodějí Božena Štěpánová,
čp. 65, již ve válce padl syn.

Konsum.

Prodávna konsumního družstva „Svěpomoc“
v Zel. Brodě, která byla zprvu v domě
čp. 29, prodějí v domě Marie Linkové čp. 40.

Antonín Lilham, ép. 37. obuvník

Obuvník.

Miloslav Hlubuček, ép. 32. křížčí.

křížčí.

Joachim Václav, ép. 48, dobývání brádky

Bohumil Václav, ép. 33, dobývání brádky

Brádky.

František Dobias, ép. 77. dobývání brádky.

Proba Vyšech, ép. 72, truhlář

truhlář.

Josef Kovák, ép. 65, truhlář.

Zemědělci 3, zomčnicki bez dílny 3,

Vědělci, státní zaměstnanci, studenti

nejsou v uvedené době zde žádné.

Učkována skla při peci, před válkou zde
žádné nebyly, začalo se zde smačkováním
skla až po světové válce.

Průmysl na skl. kroužky v této době nejsou.

Sklářské dílničky z Radvic, chodí do sklářs-
kých průmyslů a dílen do Držkova, Lázně
Loučnice, do Žel. Brodu a j. za výdělkem.

1919 až

1924.

Textilní dílničky a dílničky chodí odtud
do textilních továren, do Žel. Brodu
do Držkova, do Pchova (tkalcova)
do Plavů, na "tleska" Městoletí a
do Pánvaldu.

Domácí práce, navlek korál na dráty,
na niti (bunďáky), plstění z korálek
tašky lámské a jiné věci.

Práce doma.

Nejvíce dělnictva bylo zaměstnáno při sklárství, potom v textilních továrnách, (poněkud méně.)

Mensi počet dělnictva zaměstnan v lo-
mech, při obýváním břídlíce, kterážto
krytina šla v této době dobře na od-
byt a platilo se za první picknou tří-
du až 50 a 60 Korun za jednu kopu.

Málo pak dělníků pracovalo při stavbách.
Domkáři a chalupníci všichni byli zaměst-
náni při sklárství, a větší rolníci kte-
ří mají více polí, byli zaměstnaní při
svých hospodářstvích doma celoročně,
takových však zde není ani pleset.

Věškové cvičení Sokola v Radčicích.

Zdejší Vel. Jednota „Sokol“, pořádala
v létě roku 1923 věškové cvičení,
okresku Drásko, na vlastním cvičiš-
ti (v místech kde nyní stojí bránice
p. Antonína Václavů) „u Lísky.“

Slavnost se vydařila znamenitě, byl
krásný teplý den a účast obecens-
tva i členstva byla velká. Večer pak
tu neděle byla Sokolská zábava, ve
zdejší hostinci u „Jeřků“, která by-
la též četně navštěvována.

Nastává spolková činnost, konají se
schůze, přednášky, plesy, slavnosti.

Volby do Národního shromáždění Re-
publiky československé, 18. a 25. dubna 1920.

Dne 18. dubna r. 1920 konaly se volby do
Národního shromáždění a 25. dubna do
senátu. V celé republice voleznáno cel-
kem 6, 198, 148 hlasů. Na jednotlivé stra-
ny připadlo hlasů:

	hlasů,	mandátů.	lesnáct politických stran!!
českosl. soc. demokr.	1,590 284	— 74.	
Číslová strana	699.459	— 33.	
Republikánů venkova	602.459	— 28.	
Národní socialisté	500.455	— 24.	
Národní demokrate	387.426	— 19.	
Slovenská nar. pol. strana	241.881	— 12.	
Živnostenská strana	122.660	— 6.	
Modráčkovci	58.572	— 3.	
Němčtí soc. demokrate	688.201	— 34.	
Něm. soumrčenství	328.351	— 15.	
Něm. zemědělci	244.723	— 11.	
Něm. křest. socialisté	212.999	— 10.	
Něm. svobodomyšlní	105.448	— 5.	
Něm.-mad. soc. dem.	108.926	— 4.	
Mad. něm. křest. soc.	130.246	— 5.	
Maďarští agráři	26.464	— 1.	

Národní shromáždění čítá 300 poslanců.

Z toho obsazeli: československé strany 199 man-
dátů, německé 72, maďarské 10 mandátů.

Zbývá k obsazení 19 mandátů a sice 9 v
Podkarpatské Rusi, 9 na Těšínsku a 1 na Hlučánsku.

Volby do senátu 25./4. 1920.

Strany obdržely hlasů a mandátů :

Senát.

Sociální demokr.	1,463.189	— 41
Ličová strana	625.980	— 18
Republikánská str.	531.141	— 14
Národní socialisté	373.995	— 10
Národní demokrate	354.597	— 10
Slav. nář. a pol. strana	180.953	— 6
Životenská strana	197.840	— 3
Něm. soc. demokr.	593.398	— 10
Něm. soumrčenství	300.333	— 8
Svaz zemědělců něm.	210.724	— 6
Něm. křesť. sociál.	141.405	— 4
Něm. sob. strana	118.159	— 3
Maď. něm. a křesť. soc.	100.271	— 2
Maďarští rolníci	40.493	— 1

Obsazeno bylo celkem 142 senátorských míst.
Ze zbytku neobsazených připadají 4 na
Poolkarpatskou Rus a 4 na Těšínsko.

V květnu r. 1920 jmenoval pan prezident
následující ministry :

Ministři.

Vlastimil Tusar , ministerský předseda
a zároveň správa min. národní obrany.
Antonín Švehla min. vnitra.
Edvard Beníš min. zahraničních věcí
K. Engliš ministr financí.

Vávro Švobár, min. zdravotníctví a unif.,
Frant. Staník, min. pošt a telegrafů,
Leo Winte, min. sociální péče,
J. Haberman, min. školství,
Jiří Štěbrný, min. železnic,
A. Meisner, min. spravedlnosti,
Dr. B. Vrbenský, min. veřejných prací,
H. Lontag, min. obchodu,
V. Johannis, min. zásobování,
K. Prášek, min. zemědělství,
Dr. Ivan Dier, min. pro Slovensko
Dr. Hotořevitz, min. org. pro zahrani. obchod.

Volstoupivším ministrům Šamplovi, Klofáčovi, Dr. Veselému, Dr. Frankemu a Dr. Hodošovi byly doručeny vlastnoruční listy proponující prezidentovy.

Dne 26. května 1920 konalo Nář. shromáždění ustavující schůzi. Zahájil ji předseda Tusar, jenž všichni poslanci složili slib. Předsedu sněmovny zvolen dřívější předseda Tomášek.

Dne 27. května r. 1920, konány byly volby presidenta Republiky československé, při nichž byl zvolen 284 českými hlasy Dr. Masaryk prezidentem. Všechny poslance a senátory bylo celkem 423, z nichž scházelo 12. Všechny české poslance a senátory bylo celkem 301. Čtyři hlasy šly na jméno „Muna“ a dva hlasy na jméno „Janoušek“, 61 hlasů dr. Neigl a 60 listů pracovních.

Volba
presidenta.

Vládní
prohlášení.

V vládním prohlášení byla konána ve sněmovně rozprava, při níž Němci prohlásili, že neruňavají českého státu a že se budou domáhati samostatnosti. Za to se jim dostalo dítky. Vládní prohlášení pak schváleno.

Volební
právo pro
válce
a

Volby pro válce se konají podle proměného zastoupení, jest volební právo mužů a žen od 21. roku, do sněmovny a do obcí, od 24. tého roku, do senátu a jest volební povinnost.

před
válkou.

Před válkou ještě v roce 1911, bylo většinové volební právo, volili pouze muži a to až od 24. tého roku a nebyla volební povinnost.

Jak se
v Rasčicích
volilo 15. listopadu
r. 1925,
do poslancecké
sněmovny a
do senátu.

Do senátu volilo
99 mužů a
111 žen.

15./11. 1925.		muži.	žen.
Číslo kandid. listiny	Volilo oprávněných všech	131	153
	Platně volilo 253 voličů t. j. v % 89,43 do poslancecké sněmovny, do senátu 207.		
Strany obdržely hlasů:		sněmovna. senát.	
5	Čsl. soc. demokrati	16	15
8	Živnostníci	8	7
12	Strana práce	6	4
15	Komunisté III intern.	15	10
20	Národní demokrati	7	5
21	Čsl. národní socialisté	173	137
22	Republikánská strana	28	29

Církev Československá.

Dne 8. ledna, roku 1920, šlo se v Národním domě na Smíchově v Praze, přes 200 pokrokových kněží, za přičinou, aby učinili v církvi opravy. Vedoucí hnutí, byli kněží římskokatoličtí, dr. Farský z Plzně a Boh. Zahradník - Brodský, farář v Duběnicích. Na této schůzi vyslovilo se 141 kněží pro založení nové církve a nazvali ji církev Československá. Občané z Radčic přistupovali také k nové církvi a ode sčítání lidu v roce 1921, bylo jich z Radčic u viny československé 14, avšak později bylo jich více, neb stále přistupují. Farní úřad církve československé, jest v Drákově. Z prvu nastaly sváry mezi církvemi, protože římskokatoličtí kněží, nechťli svoliti, aby českoslovenští kněží mohli mít bohoslužby v říms. kat. kostelích. Proto zprvu konaly se československé bohoslužby na hřbitovech, ve školách, v Sokolovnách a pod. Později postaven v Drákově Ybusův stánek, v němž se oblévají a konají čsl. církevní obřady a při bohoslužbách jest vždy přítomn. Z Radčic jest také více občanů u církve československé, církev československá postavena v Radčicích, na „Brodci“, roku 1924. V roce 1930, již se ve škole zdejší vyučují školní děti nábožinství československému a československému. Římskokat. nábožinství se zde neučí.

Založení
církve
Československé
ke - 1920.

Církev,
československá.

Dle
novinových
zpráv,
Paula Lihon.

Ve schůzi Národního Shromáždění R. Č. S.
dne 7. listopadu r. 1920, byla schválena míro-
vá smlouva. Dohodě zaplatíme za osvobození
60 liber sterlingů — tolik, co Polsko, Jihoa-
rie a Rumunsko dohromady.

Dále byly projednány zákony: o poplatcích
ze záborů, o notářských sázbách, o překlada-
ní učitelů na místa, kdekoli je bude potře-
ba, o úpravě dovozu a vývozu zboží, o
okrohotných příplatcích k irázovým důcho-
dům 30 až 50 %, o zvládnutí bytů obecní,
o ochraně malých pachtýřů, o závodních, re-
vinních hornických radách, schváleny ná-
vahy o zrušení závislosti dobytka a volně-
ní trhu.

Výsledkem zákon o stavebním právu, jímž pos-
kytoval stát subvence a státní záruku chm-
olým obcím, na postavení rodinných dom-
ků a obcím na postavení obecních domů,
tř malým živnostníkům na postavení ma-
lých provozoven. Zde v Radčicích se výhod,
které zákon ten dával málo použilo, asi
pro nedostatečné a neúplné vysvětlení a infor-
mace, zvláště z prvních dob, o výhodách zákona.

Nová
číska
škola
v Pěncově.

V neděli, dne 19. srpna, r. 1923, byla slavnost-
ně otevřena nová státní škola v Pěncově,
nákladem ministerstva školství a ministers-
ta veřejných prací. Byla postavena na zá-
kladě českých podíků z Pěncova, z Hutě, z Ol-
šovic a Nového Bratříkova. Počasí deštivé.

Dne 26. dubna, roku 1924, zemřel v Žel. Brodci, pan František Prokš, otkan u věku 70 let. Působil na Žel. Brodské fari plných 45 roku.

Zemřel pan
Frant. Prokš,
otkan v Žel Brodci
26./4. 1924.

Již jako mladý kaplan chodil do Radčické školy vyučovati náboženství. Mnoho dětí z Radčic náboženství naučil, mnoho jich pokřtíl, mnoho mančelství z Radčic bylo jim oddáno, mnoho jich vysvěcoval ke hrobu, mnohem školáků dal u kostela na housku, i mnoho cukrovinek dětem v Radčicích rozděl a pod. Vždy dobrý, usměravný, laskavý! Vděčel z farnosti své chuťi než na ni přišel, neb posledním dobou žil v bídě. Byl to zjev ojedinělý jemuž podobného slus sotva naléti možno. Vemijme mu vzpomínku!

Dne 3. února, roku 1924, zemřel známý prezident spojených států republiky Americké, pan Woodrow Wilson. Dějiny zápasu o československou nezávislost jsou těsně spjaty osobou presidenta Wilsona. V roce 1918, přispěl presidentu T. G. Masarykovi rozhodující pomocí v jeho práci, pro osvobození našeho národa.

Woodrow Wilson
prezident rep.
Americké
zemřel 3./2. 1924.

Československý národ zachová vždy vděčnost a láskyplnou vzpomínku na presidenta Woodrowa Wilsona, jehož mírová podmínka byla „sebeurčení národů“.

Počet žáků školy v Radčicích :

V uvedených
létích chodilo
do školy
v Radčicích
žáků.

Dle školní kroniky.

Školní Rok.	Celkem žáků.	dívčat.	hochů.	Učitelé	
				třídní.	nadhlí.
1877-8	112	53	59		
1878-9	105	54	59		
1879-80	110	53	57		
1880-1	100	53	58		
1881-2	100	52	58		
1882-3	100	53	57		
1884-5	102	54	58		
1885-6	103	49	54		
1886-7	91	41	50		
1887-8	93	46	49		
1888-9	94	47	47		
1889-90	95	41	54		
1890-1	101	47	54		
1891-2	106	49	57		
1892-3	96	46	50		
1893-4	92	42	50		
1894-5	96	41	55		
1895-6	100	42	58		
1896-7	98	36	59		
1897-8	96	42	54		
1898-9	87	38	49		
1899-00	86	37	49		
1900-1	86	36	50		
1901-12	91	40	51		

V uvedených
letech
chovil do
školy
v Radvicích
žáků.
De školní
kroniky.

Sečtení lidu v Radčicích, dne 2./12. 1930.

Obecní přehled.

Sečtení
lidu

1. XII. 1930

v Radčicích.

Všech přítomných osob z 1. XII. na 2. XII. 1930 bylo v Radčicích 472 osob. Host nebyl žádný. Mimo obec se tu dobru nacházelo s dočasným bydliskem 14 osob. Stvalým bydliskem, které se nepsalý do sečtených archů byly celkem tři osoby a to: Jaroslav Rydval, Jaroslav Šimůnek na vojně. František Pavlata na studiích.

Z toho přehled ukazuje:

472 osob přítomných	
+ 14 " s dočasným bytem jinde.	
<hr/> 486 osob.	
+ 3 osoby stvalým pobytem.	
<hr/> 489 osob.	
- 2 učitelky s bytem dočasným.	
<hr/> Celkem 2. XII. 487 osob.	

Rozčlenění v náboženství jest toto:

Bez vyznání	189 osob
U církve československé	207 osob.
Jednoty bratrské	55 osob
Přímsko-katolické	35 osob
Nevědomo ku které církvi	1 osoba
<hr/>	487 osob.

Národnost jest úplně česká bez dvou osob, jeden Ukrajinec - do Ukrajiny příslušný, druhý Rus, příslušník náš - toho času jinde.

Mezi nejmladším občanem naší obce, starým 38 dní, kterým je Růžena Kopalova, narozená 24. říj. na 1930, z čísla pop. 34 a občanem nejstarším rozeným 6. I. 1846, jest rozolil 85 let bez 37 dní, nebo 30.662 dní, jímž je Anna Honjjerová v Radčicích čp. 7, kolnice.

Dne 26. července roku 1925, pořádal zdejší sbor dobrovolných hasičů, jubilejní slavnost 30ti-letého trvání sboru, spojenou se cvičením. Slavnostní zahradka byla na Sokolském cvičišti, v místech kde nyní stojí budova p. Ant. Václavů, který pozemek ten od zdejšího Sokola koupil.

Jubilejní
oslava 30 ti
leté trvání
zdejšího sboru
dobr. hasičů,
dne 26. 7. 1925.
Rudolf Lilhon.

Zároveň cvičilo selkyrková a skupiny, jinášská družina s háky, žačky národní tance, muži selkyrková cvičení.

Slavnostní řeč proslavil br. Ant. Nyolt, řídící učitel z Jilového a uvítací řeč pronesl br. Václav Hujer, zdejší obecní starosta.

Oslava ta byla čestná a důstojná a dosti pěkně se zdařila. Navštívila obecenstva a členstva dosti slušná a též částečný zisk.

Po slavnosti i večer odbyvala se taneční veselice na cvičišti, kde byla předem zbudována a posklopena podlaha a zavedeno elektrické osvětlení. Tančilo se v přirodění!

Toho roku nebyl v Raččicích žádný taneční sál, ježto toho roku hostinec i sál u "Jáček" čp. 9 vyhořel a nový sál teprve se stavěl. Proto se tančilo v přirodění, což se líbilo.

Tuto noc, bylo to právě v naší prouti, dopoledne byl krásný čas, před polednem se přihnala bouře silná, s lijákem a přišlo asi do jedné hodiny, potom se vyjasnilo a po druhé hodině dopoledne, když šel přirod od has. skladisti, byl zase krásný čas i v noci.

Pamiatné
sjezdy a
slety.
spolků
v Praze a
v Brně.

Roku 1923, ve dnech 30. června a 1 a 2 července, konal se v Praze sjezd leskoslovenského dobrovolného hasičstva.

Roku 1925, ve dnech 4. do 8. července, konal se v Brně sjezd svazu dobrovolného hasičstva leskoslovenského.

Roku 1926, v červnu, do 6. července, konal se v Praze, VIII. všesokolský slet.

Roku 1926, dne 28. září, konala Česká Zemská Hasičská Jednota v Praze, slavnost položení základního kamene ke stavbě Hasičského domu v Praze.

Roku 1928, ve dnech 5. a 6. července, konal se v Praze sjezd leskoslovenského dobrovolného hasičstva.

Na všech uvedených slavnostech byli zastoupeni někteří členové a občané z Radčic.

Nově posta-
vený hostinec
a taneční
sál r. 1925.

Roku 1925, postavil v Radčicích nový hostinec a taneční sál, pan Václav Václavík z Radčic, a první zábava v novém sále byla na Stěpána p. 1925, na níž byla návštěva velika. Později hostinec ten čp. 74 koupil Jan Mašek, pekař, a taneční sál čp. 76 koupila zedlaři Těl. Jednota „Sokol“.
